G. 882

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Z. 11509:1-27

Vatternexpeditionen 1936.

Västergötland.
Kåkinds hd.
Breviks sn.
Ripanäs.

Innehåller: 27 blad folio
36 foto
2 teckningar

M. 11509:1.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Båten blir sig och utnyttjas den tid den varar. Sedan gör man sig själv en ny båt. Det är ingen svårig het för Brevikaren. (Se vidare redogörelsen för "Båt".)

De gamla båthusen ligga å land. De nya å pålar utanför stranden. (Se "Båthus".)

Om sommaren bedrives nästan uteslutande svirvelfiske efter motorbåtar.

Någon not drages ej å denna plats.

Nätfisket idkas mest om hösten ute på ett grund, som kalles Flisen. Strömfiske.

Från 10 okt till 15 nov. pulsning med ett nät — kåpa.

Desentom rev.

Redogörelsen behandlar:

Båthus
Båt med detaljer
Revlåda
Kåpa
"Vålar"
Detaljer å nät
Tokar
Fiskekorg

M. 11509:2.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

August Karlsson är född 1878. Han berättar om fisket vid Ripanäsa udde. Förr voro de 12 st. fiskare, men det var ingen särskild sammanhållning och ingen ålderman fanns.

1

De fiskare, som bo å kustremsan Hjo-Karlsborg gå vanligtvis under benämningen "Brevikare". Man nämner namnet å andra platser med en känsla av kombinerad respekt och ringaktning. Här å dessa platser ha vi att göra med yrkesfiske av hög klass. Det är fiskare, som påminna om storsjö fiskare. De ha sin särskilda kultur och ha fisket som enda näring.

M. 11509:3.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkliv forskning vid Lunds universitet

Med sina båtar behärska de norra Vättern och t. o. m. fiskarna i Hjo komma i effektivitet och förnämliga traditioner långt efter "Brevikarna".

Det som först gör en myfiken å "Brevikarna" är deras båtar. Om dessa yttrar man sig söderut synnerligen ringaktande. De äro ej hållbara, påstår man. Kölen går snart av, stävarna äro bara av grane m. m. Faktum är att anspråken å båtar vid lägena i norr o. söder högst variera. I söder, där man oftast har sitt lantbruk vid sidan att sköta, vill man ha en solid båt, som tål att ta i, när man en o annan gång vill ut på sjön. Den bör hålla så länge som möjligt o. s. v. Brevikarna ha andra synpunkter. Materialet i båten göres så lätt som möjligt. Köl stävar, vränger av grane. Borden av grane o fure-träd. Båten blir lätt och smäcker. Stävarna höga lämpade för den i dessa trakter gropiga samt "kortvågiga" sjön. Någon egentlig drivning förekommer ej, men man kan konsten att vårda och sköta sin båt. Den tjäras mångfaldiga ggr, så att somliga båtar knappt ha borden urskiljbara.

M. 11509: 4.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

882

Båthus o Båtar

XII

Förr hade man sina b. på land. Motorbåtarna hissar man upp i "påthus."

2

3

4

M. 11509:5.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkliv-forskning vid Lunds universitet

XIII

a

Båt

Det är Manne Pettersson, som dog för 25 år sedan, vilken byggt båten. Den är avsedd för ströfiske.

Borden böjde man för hand efter att ha lagt dem i blöt i vatten. Både bord och köl av fure.

9 vränger av granrötter.

5

6

M. 11509:6.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Båt XIII

Stamkåpa V

Hängst för – samt akteröver hade man en stamkåpa, som förstärkte rellingarnas sammansättningsskarv.

Bordet ovanför rellingen kallas värbor (väderbord – välbal.

7

M. 11509:7

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

882

Båt XIII

Spetsbord C

Bordet under värboret kallas spetsbord. "Rellingen" löper på innersidan av spetsbordets övre kant.

8

M. 11509:8.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkliv..forskning vid Lunds universitet

Båt

XIII

Stäv

C

Stäven är ovanligt rund och övergår med en snedskarv i köten.

9

10

M. 11509:9.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Båt XIII

Mastbjälke d

Första toften kallas mastbjälke. Båten hade endast 1 spritsegel med 20 alnar duk. Masten gick genom mastbjälken ned till en krampa i första vrången.

11

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Brevikare: A: plan.

M. 11509:10.

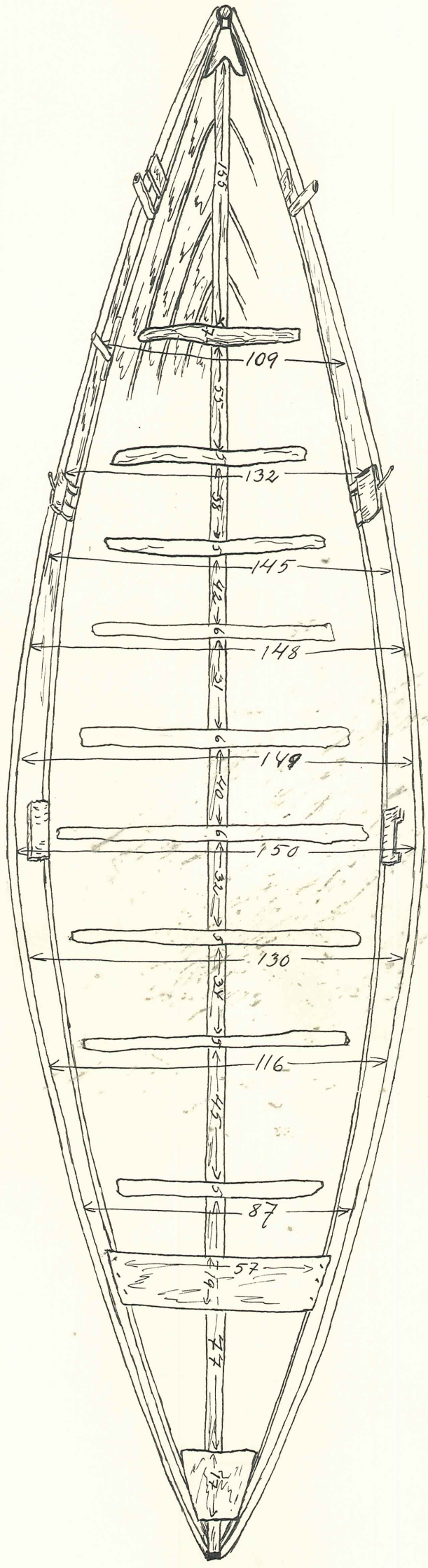

Skala 1:20.

G.L.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Brevikare: B: Längdsektion.

M. 11509:11.

Skala: 1:20.

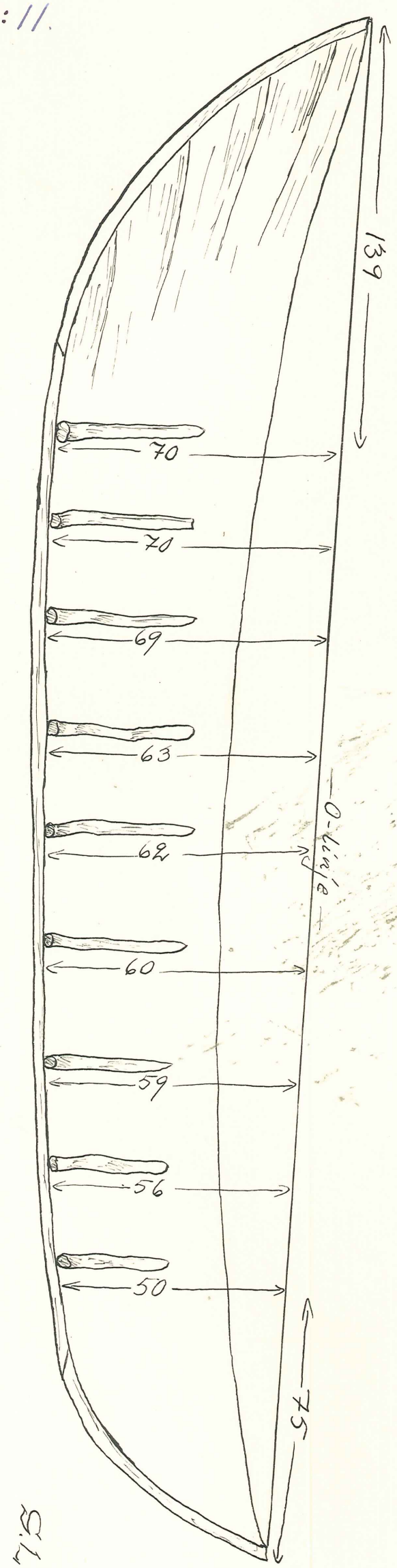

M. 11509:12.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Båt. XIII

Relling f.

Relling kallas den ribba, som förtärker spetsbordet och bildar avslutningen av båten innan värbordt sättes på.

M. 11509: 13.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

II

Rorkult

152,5 lång; bredd vid handtaget 9 cm; jackets längd 29 cm; jacket ej utskuret; en ribba påspikad.

M. 11509:14.

882

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

14

Roder

III

Höjd 124
Bredd: Baxen 62
Mitt på 42
Övre 20
Tjocklek 2,5 cm

14

15

M.11509:15.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Revlåda

VIII

Modell: koffert. 58 cm. lång, 42 bred, 7 hög.
Bottnar utgöres av band i kryss. Dörrkarna sättas å bräder, som falsas in i två spjälor och bilda lock.

16

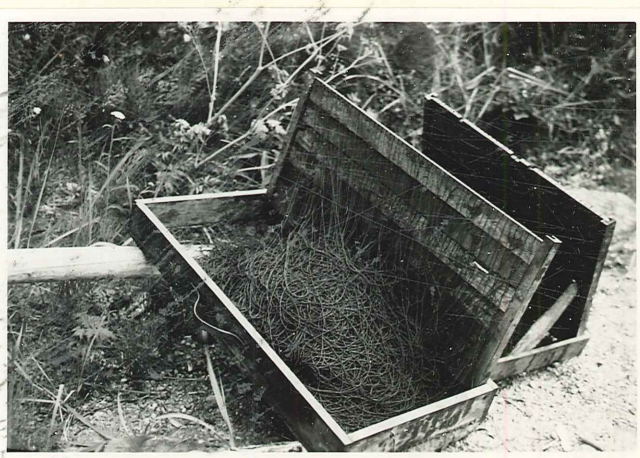

17

18

M. 11509:16.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

XVI

Kåpa

Från 10 oktober till 15 nov. sätter man ett nät kåpa. – Kàpa. 50 famnar långt och 9 alnar djupt.

Nätet fungerar som not. Sätter kàpan i sjön å grunt vatten. Den ena ändan lös, den andra med två rep fast i båten. Så ror man i allt trängre cirklar in mot den andra ändan av nätet och skrämmer in fisken med en puls.

M. 11509:17.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

"Våle"

VI

Vålen har fått en libersflaska för att kunna hålla sig uppe.

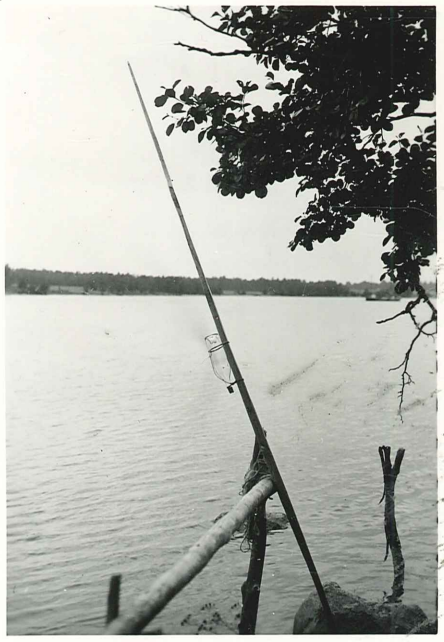

19

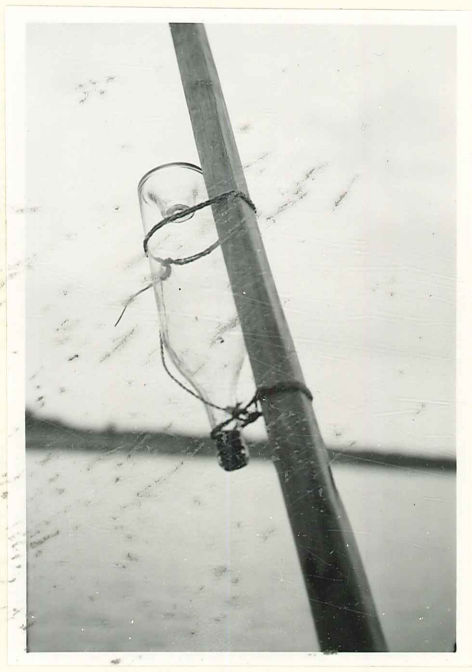

20

M. 11509:18.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

"Vålställning".

VII

Vålarna torkas ibland å ställning.

21

M. 11509:19.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

I

Spel.

Det är mera sällan att man har vertikalt spel.
Var även rel. nytt, hade stålvajr.
Vevarm 12 cm. Höjd 180 cm.
Spak 2 m. lång.

22

23

M.11509:20.

882

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

20

Eskar

IV

24

M. 11509:21.

882

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

21

Fiskekorg

IX

Diam. 40 cm.
Djup 35 cm.
Handtag 67 cm. långt
18 efter kroken.

25

26

27

M. 11509:22.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Hall.

På en träskiva 30 cm. lång är fästad en korkbit 5 cm. tjock. En träjinne 20 cm. lång tjänstgör som vakare och reptampen till nätet bindes i en rund träbit, som löper i ett hål.

28

29

M 11509:23.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

882

Håv

V

Ett skaft 3 m långt
har i ena änden en 30 cm.
bred tvärslå, som sträcker
sig bågen till båren. Denna
båge går 20 cm. ner på skaftet.
Djupet å håven 50 cm.
Mellan vantarna 15 mm.

30

31

M 11509:24

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Tjärby Ha

X

Diam. 32,5 cm.
Höjd 23 cm.
Bottendiam. 83 cm.

32

33

M 11509:25.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Gubbe.

XI

Antagligen går under benämning G.

34.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

M. 11509:26.

882

XIV

Gryta

Av järn. Användes att koka ekbet i.

35

M. 11509:27.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Båttyper

36